

بی‌تابی اقتصاد بین‌الملل از موج‌های ضربه‌ای

فرشاد گلزاری

جنگ در اوکراین همچنان ادامه دارد و در این میان دو گونه از تحلیل‌ها را به صورت هفتگی یا دوره‌ای شاهد هستیم. گونه یا مدل نخست این تحلیل‌ها همانند آنچه که «رایان هیث» برای نشریه پوینتکو نوشته است، طرفداری غیرمستقیم از روسیه و ضدیت غیرشفاف با غرب را به تصویر می‌کشد. او در نوشتار اخیر خود می‌گوید: «گر شما فکر می‌کنید که روسیه در اوکراین در حال برنده شدن نیست، این را در نظر بگیرید که در آمدماهانه صادرات گاز روسیه نسبت به یک سال قبل سه برابر شده است. علیرغم آن مارین لویس رهبی یک بلوک سیاسی طرفدار روسیه را با نام جبهه ملی فرانسه در پاریس برعهده دارد که ریاست جمهوری را دور از دسترس خود نمی‌بیند و امروز هرمان غربی بار دیگر وارد مسکو می‌شوند تا با لادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه درباره یک سزارش در مورد اوکراین رایزنی کنند». این تحلیل رایان هیث البته به

جهد دیگر نگاه اعم از افزایش قیمت گاز و مسائل دیگر اشاره دارد که در کل می‌خواهد به مخاطب بگوید که اوضاع روسیه در اوکراین چندان هم بحرانی نیست. دسته دوم تحلیل‌ها اما یک نگاه دیگر کاملاً متفاوت و ضدروسی دارد که باید آن را ۱۸۰ درجه متفاوت تر از تحلیل‌های دسته اول دانست. این مدل تحلیل‌ها بر این پایه استوارند که برای روابط ناتو و غرب با مسکو، حمله روسیه به اوکراین به وضوح یک نقطه عطف تاریخی است و جنایات ارتکابی در جوامع اشغال شده اوکراین نشان‌دهنده نقض وحشتناک قوانین بین‌المللی است که در نهایت عجز و شکست روسیه در حملات نظامی به کی‌یف و شمال اوکراین را به تصویر می‌کشد. گروه دوم معتقدند که چین و هند به عنوان منادان روسیه در این جنگ نمی‌توانند کاری از پیش بزنند و در میان به دیدار و مذاکره مجازی جویایند، رئیس‌جمهوری آمریکا و نارتندر امودی، نخست‌وزیر هند اشاره می‌کنند. در این دیدار باید به سودی اعلام کرده که خرید نفت از روسیه به نفع مودی نیست، این سخنان به نوعی می‌تواند تهدید هند توسط ایالات متحده را در قضیه

اوکراین نمایان کند که البته هندی‌ها هم چندان از آن خشنود نیستند و در همین راستا سوبرامانیام جایشانکار، وزیر امور خارجه هند هم به این موضوع واکنش نشان داد. او در یک کنفرانس خبری مشترک با هم‌تای آمریکایی خود و همچنین وزرای دفاع آمریکا و هند و به سوی دوربین تلویزیون ملی هند و خبرگزاری‌ها کرد و گفت: «اگر به خرید انرژی از روسیه توسط هند نگاه می‌کنید، پیشنهاد می‌دهم که توجهتان را هم بر او بیاورید و تمرکز کنید!».

بحران اقتصاد ۲۰۲۲، مهلک‌تر از پاندمی!

حدود سه روز پیش بانک جهانی گزارشی را روی پر تال اختصاصی خود قرار داد و در آن به تأثیرات جنگ اوکراین بر اقتصاد بین‌الملل و همچنین افزایش تورم مشکلات معیشتی و فقر در گستره جهانی پرداخت. بر پایه این گزارش، بانک جهانی پیش‌بینی کرد که تولید ناخالص داخلی کشورهای اروپا و آسیای مرکزی (ECM) در سال ۲۰۲۲ به طور متوسط حدود ۴.۱ درصد کاهش خواهد یافت که دو برابر بیش از تبعات رکود حاصل از همه‌گیری کرونا در این منطقه خواهد بود. اگر خواهیم

اوکراین نمایان کند که البته هندی‌ها هم چندان از آن خشنود نیستند و در همین راستا سوبرامانیام جایشانکار، وزیر امور خارجه هند هم به این موضوع واکنش نشان داد. او در یک کنفرانس خبری مشترک با هم‌تای آمریکایی خود و همچنین وزرای دفاع آمریکا و هند و به سوی دوربین تلویزیون ملی هند و خبرگزاری‌ها کرد و گفت: «اگر به خرید انرژی از روسیه توسط هند نگاه می‌کنید، پیشنهاد می‌دهم که توجهتان را هم بر او بیاورید و تمرکز کنید!».

انصارالله: در روند صلح تحت نظارت ریاض مشارکت نمی‌کنیم

وزیر خارجه دولت صنعا پس از دیدار با فرستاده سازمان ملل به یمن تأکید کرد: انصارالله در هر گونه اقدامی مربوط به صلح که تحت کنترل و نظارت امارات و یا عربستان باشد شرکت نخواهد کرد. به گزارش المیادین، هشام شرف، وزیر خارجه دولت نجات ملی یمن وابسته به جنبش انصارالله در دیدار با هانس گروندبرگ، فرستاده سازمان ملل به یمن بر لزوم درک جهانیان از بی‌عدالتی که یمنی‌ها با آن مواجه هستند، و استقامت آن‌ها در برابر تهاجم نظامی و محاصره همه‌جانبه تأکید کرد. شرف افزود که رهبری یمن بارها تأکید کرده که دست یمن به سوی صلح عادلانه و شرافتمندانه دراز است و توضیح داد که جدیت دشمن برای برقراری صلح باید به گام‌های عملی و ملموس تبدیل و به لغو محاصره تدریجی تا

فرامه شدن شرایط برای لغو کامل آن مبدل شود. وی با بیان اینکه اقدامات مربوط به صلح تحت نظارت سازمان ملل خواهد بود، اظهار کرد: ما خواهان روند صلحی تحت نظارت سازمان ملل هستیم که پس از اتمام جنگ و محاصره و بیرون کردن نیروهای خارجی از یمن انجام خواهد شد.

در میان کشورهای منطقه اروپا و آسیای مرکزی؛ ارمنستان، گرجستان، قزاقستان و ترکیه بیش از ۷۵ درصد گندم خود را از روسیه و اوکراین وارد می‌کنند و همچنین کشورهای خاورمیانه و آفریقا به واردات گندم روسی و اوکراینی متکی هستند که ادامه جنگ می‌تواند امنیت غذایی آنها را هم به خطر بیندازد

روبل ممکن است اسماً به سطح قبل از جنگ بازگردد، اما ارزش واقعی ارز روسیه در بازار چندان رو به بالا نخواهد بود. از سوی دیگر نگاه بازار آزاد به روپل یا دارایی‌های مالی روسیه وجود ندارد، بنابراین کرملین خوش شانس خواهد بود اگر تولید ناخالص امسال (۲۰۲۲) تنها ۱۰ درصد کاهش داشته باشد ولی خروج شرکت‌های غربی از روسیه این شوک را تشدید کرده است. به اعتقاد آدام توز، حتی اگر آتش‌بس حاصل شود، چشم‌انداز توسعه بلندمدت روسیه در واقع تاریک است. در سوی دیگر این معادله اروپا قسراً دارد که حالا پذیرای بسیاری از پناهندگان اوکراینی است. اتحادیه اروپا همچنین باید با عدم اطمینان چشمگیر در مورد عرضه و قیمت انرژی مقابله کند؛ چراکه قیمت بنزین اخیراً ۷۰ درصد در یک روز نوسان داشته است و همین موضوع می‌تواند شهروندان قاره سبز را با مشکلات روبرو کند. در آمریکا هم بنزین از مرز ۵ و نیم دلار به ازای هر گالون (هر گالون ۳.۷۸ لیتر محاسبه می‌شود) عبور کرده و قیمت هر گالون با احتساب مالیات به رقمی بالغ بر ۶ دلار و ۶۰ تا ۸۰ سنت رسیده است. این مسائل دقیقاً همان «سوج ضربه‌ای» است که به اقتصاد جهانی وارد می‌شود و حالا سامان نیست که سال ۲۰۲۲ چگونه قرار است با این بحران‌های ریز و درشت سپری شود.

این بخش گزارش بانک جهانی را به صورت مستقیم توصیف و تحلیل کنیم باید بگوییم که کشورهای منطقه اروپا و آسیای مرکزی به دلیل ارتباطات قوی تجاری، مالی و مهاجرتی با روسیه و اوکراین، احتمالاً بیش از سایر نقاط جهان متحمل آسیب اقتصادی برآمدند. حمله نظامی روسیه به اوکراین خواهد شد. در بخش دیگری از این گزارش آمده است که اروپا ۴۷ درصد گاز طبیعی و ۲۵ درصد نفت مورد نیاز خود را از روسیه وارد می‌کند. همچنین روسیه و اوکراین بیش از ۲۵ درصد صادرات جهانی گندم را در اختیار خود داشته‌اند و بنابراین، کمبود عرضه و قیمت‌های بالاتر انرژی و مواد غذایی به تورم فزاینده دامنی می‌زند. فارغ از به وجود آمدن تورم در سطح جهان؛ بحث ایجاد بحران و خلل در زنجیره غذایی هم مطرح است. در همین راستا بانک جهانی اعلام کرده که در میان کشورهای منطقه اروپا و آسیای مرکزی، ارمنستان، گرجستان، قزاقستان و ترکیه بیش از ۷۵ درصد گندم خود را از روسیه و اوکراین وارد می‌کنند. البته کشورهای خاورمیانه و آفریقا نیز به واردات گندم و سایر کالاهای روسی و اوکراینی از جمله دانه‌های روغنی و خوراک دام و طیور متکی هستند که ادامه جنگ می‌تواند امنیت غذایی آنها را هم به خطر بیندازد. در این میان «آدام توز»، تحلیلگر اقتصاد بین‌الملل در فارین پالیسی هم یک هفته قبل از آنکه گزارش بانک جهانی منتشر شود، در مورد مشکلاتی که جنگ اوکراین در عرضه اقتصادی و تجارت جهانی ایجاد می‌کند نوشتاری را منتشر کرد. به گفته او اقتصاد اوکراین در سه ماهه اول سال ۲۰۲۲ نسبت به سه ماهه اول سال گذشته (۲۰۲۱) حدود ۱۶ درصد کوچک شد و ممکن است تا پایان سال ۴۰ درصد کاهش یابد و بر این اساس کی‌یف برای زنده ماندن، باید به کمک‌های خارجی تکیه کند. این تحلیلگر فارین پالیسی معتقد است که اوضاع در روسیه هم چندان رو به سامان نیست و اگرچه تجارت انرژی ادامه دارد، اما روسیه عملاً از سیستم مالی جهانی قطع شده است. نرخ مبادله

خارج هند به نوعی گویای این است که واکنشگن در مورد خرید نفت روسیه توسط کشورها، تبعیض قائل می‌شود؛ چراکه اروپایی‌ها همانگونه که در ابتدای این سطور بدان اشاره شد، همچنان در حال خرید نفت روسیه هستند اما مساله صرفاً خرید نفت و پیشروی نظامی روس‌ها یا شکست و پیروزی زلنسکی در این نبرد جانگانه نیست، بلکه حالا مساله اقتصاد بین‌الملل و تأثیر پرورنده اوکراین بر وضعیت معیشت، تورم و فقر در سراسر جهان مطرح است.

بحران اقتصاد ۲۰۲۲، مهلک‌تر از پاندمی!

حدود سه روز پیش بانک جهانی گزارشی را روی پر تال اختصاصی خود قرار داد و در آن به تأثیرات جنگ اوکراین بر اقتصاد بین‌الملل و همچنین افزایش تورم مشکلات معیشتی و فقر در گستره جهانی پرداخت. بر پایه این گزارش، بانک جهانی پیش‌بینی کرد که تولید ناخالص داخلی کشورهای اروپا و آسیای مرکزی (ECM) در سال ۲۰۲۲ به طور متوسط حدود ۴.۱ درصد کاهش خواهد یافت که دو برابر بیش از تبعات رکود حاصل از همه‌گیری کرونا در این منطقه خواهد بود. اگر خواهیم

ادامه درگیری‌ها در قدس و کرانه باختری

همزمان با ادامه درگیری‌های میان فلسطینی‌ها و نیروهای اشغالگر اسرائیلی در جنوب بیت‌لحم و بازداشت شماری در قدس اشغالی، دبیر کل سازمان ملل از تنش رژیم صهیونیستی خواست بالاترین سطح خویشتن‌داری را در پیش بگیرد. به نوشته روزنامه عربی ۲۱، این درگیری‌ها در منطقه التل در بخش قدیمی شهر قدس و بلافاصله پس از مراسم تشییع پیکر شهید محمد غنیم (۲۰ ساله) که روز یکشنبه با تیراندازی نیروهای اشغالگر به شهادت رسیده بود، آغاز شد و در نتیجه آن تعدادی از شهروندان فلسطینی زخمی و برخی دچار مشکلات تنفسی شدند. همزمان در نقاط مختلف کرانه باختری نیز درگیری‌هایی با نیروهای اشغالگر آغاز شدند. فلسطینی‌های پاسخ به فرآخوان‌ها برای همبستگی با ساکنان شهر جنین که در معرض محاصره و یورش‌های مکرر اشغالگران قرار دارند به خیابان‌ها آمدند. همچنین اشغالگران روز دوشنبه در قدس

همزمان با ادامه درگیری‌های میان فلسطینی‌ها و نیروهای اشغالگر اسرائیلی در جنوب بیت‌لحم و بازداشت شماری در قدس اشغالی، دبیر کل سازمان ملل از تنش رژیم صهیونیستی خواست بالاترین سطح خویشتن‌داری را در پیش بگیرد. به نوشته روزنامه عربی ۲۱، این درگیری‌ها در منطقه التل در بخش قدیمی شهر قدس و بلافاصله پس از مراسم تشییع پیکر شهید محمد غنیم (۲۰ ساله) که روز یکشنبه با تیراندازی نیروهای اشغالگر به شهادت رسیده بود، آغاز شد و در نتیجه آن تعدادی از شهروندان فلسطینی زخمی و برخی دچار مشکلات تنفسی شدند. همزمان در نقاط مختلف کرانه باختری نیز درگیری‌هایی با نیروهای اشغالگر آغاز شدند. فلسطینی‌های پاسخ به فرآخوان‌ها برای همبستگی با ساکنان شهر جنین که در معرض محاصره و یورش‌های مکرر اشغالگران قرار دارند به خیابان‌ها آمدند. همچنین اشغالگران روز دوشنبه در قدس

اتحادیه اروپا به دنبال توقف عملیات نظامی در مالی

اتحادیه اروپا اعلام داشت برخی از عملیات‌هایش در کشور مالی را به دلیل آنچه که ادامه همکاری بین مزدوران روسی و حاکمیت نظامی مالی عنوان کرده، متوقف می‌کند؛ اما تعهدش به منطقه را حفظ خواهد کرد. به گزارش دوپچه‌وله، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا اظهار کرد که این اتحادیه بخشی از عملیات‌های آموزشی‌اش برای نیروهای نظامی مالی را متوقف خواهد کرد؛ تصمیمی که آینده مأموریت‌های حفظ صلح اتحادیه اروپا و سازمان ملل را در منطقه با تردید بیشتری مواجه می‌کند. جوزپ بورل این تصمیم را مرتبط با فقدان ضمانت‌ها از سوی مقامات انتقالی مالی مبنی بر اینکه نیروهای مرتبط با کرملین در عملیات‌های اتحادیه اروپا مداخله نخواهند کرد، دانست. بورل در یک کنفرانس مطبوعاتی در پاسخ به سوالی گفت: ما تصمیم گرفته‌ایم تا برخی از بخش‌های مأموریت آموزشی خود در کشور مالی را که بر واحدهای نیروهای مسلح گارد ملی مالی متمرکز شده‌اند، معلق و متوقف کنیم.

جهان‌نما

وزارت خارجه چین: تغییر قدرت؛ تأثیری در روابط پاکستان با پکن ندارد

در پی بحران سیاسی پاکستان و برکناری عمران خان با دریافت رای عدم اعتماد از مجلس این کشور، چین اعلام کرد که احتمالاً این وقایع تأثیری بر روابط پکن و اسلام‌آباد نخواهد داشت. به گزارش وبسایت روزنامه ساوت چاینا مورنینگ پست، وزارت خارجه چین اعلام کرد که پکن وضعیت سیاسی پاکستان را با دقت تحت رصد داشته است. ژائو لیجیان، سخنگوی این وزارتخانه گفت: ما به عنوان همسایه نزدیک دوست سرسخت پاکستان به اتحاد و همکاری با اسلام‌آباد برای حفاظت از وضعیت کلی ثبات و توسعه در این کشور ادامه می‌دهیم. وی افزود: فارغ از اینکه اوضاع سیاسی در پاکستان چه تغییراتی بکند، چین در وفاداری خود به سیاست دوستانه در قبال پاکستان مصمم خواهد بود. نظرات این سخنگو در حالی مطرح شد که دوشنبه مجلس ملی پاکستان نخست‌وزیر جدید این کشور را برگزید. این پس از آن اتفاق افتاد که در اواخر روز شنبه، این مجلس به عمران خان رای عدم اعتماد داده و وی را از نخست‌وزیری برکنار کرد. عمران خان که چهار سال در قدرت بود، نخستین نخست‌وزیر پاکستان بود که بدین شکل برکنار شد. اکنون شهپاز شریف، رهبر ائتلاف اپوزیسیون در دولت عمران خان و رهبر شاخه نواز حزب «مسلم لیگ پاکستان» برای نخست‌وزیری این کشور انتخاب شده است. او همچنین برادر نواز شریف است که سه دوره

نخست‌وزیر پاکستان بود. رابطه چین - پاکستان برای پکن از اولویت بالایی برخوردار بوده و سنگ بنای سیاست خارجه اسلام‌آباد است. با توجه به این که این دو کشور از دهه ۶۰ میلادی روابط ثبات و اعتماد استراتژیک مشترک قدرتمندی داشته‌اند، ناظران روابط این دو کشور معتقدند که تغییر قدرت در اسلام‌آباد تأثیر چندانی بر روابط اسلام‌آباد و پکن نخواهد داشت. یک استاد دانشگاه در حوزه مطالعات آسیای جنوبی می‌گوید: چین در همه سطوح روابط خوبی با پاکستان دارد. اینکه چه گروهی در پاکستان قدرت بگیرد تأثیر چندانی بر این رابطه نخواهد گذاشت.

یک محقق موسسه مطالعات بین‌المللی شانگهای نیز خاطر نشان کرد، شهپاز شریف (که قبلاً سروریزیر یارتیس دولت استانی استان پنجاب بوده است) تجربه رسیدگی به مسائل مربوط به کریدور اقتصادی چین - پاکستان را دارد. کریدور اقتصادی چین - پاکستان پروژه‌های عظیم به ارزش ۶۲ میلیارد دلار و زیرمجموعه طرح ابتکاری «کمربند و جاده» چین است. پنجاب، به عنوان دومین استان بزرگ و ثروتمندترین و موثرترین استان پاکستان، میزبان تعدادی از پروژه‌های این کریدور اقتصادی است، مانند نیروگاه ۱۳۲۰ مگاواتی زغال سنگ، نیروگاه خورشیدی قائد اعظم و نیروگاه آبی در دست ساخت کاروت. انتخاب شریف در حالی صورت می‌گیرد که اقتصاد پاکستان درگیر بدهی بوده و سعی می‌کند سقوط نکند و پاکستان در بحرانی به سر می‌برد که مقصر آن را مدیریت نادرست عمران خان می‌دانند. این کشور همچنین درگیر توری است که از همه‌گیری کرونا ناشی شده است. به قدرت رسیدن شهپاز شریف همچنین در حالی اتفاق افتاد که درگیری عمران خان با ارتش قزاقستان و بانفوذ پاکستان در جبهه‌های مختلف از جمله سیاست خارجه عمیق‌تر شد. پاکستان از زمان استقلال در سال ۱۹۴۷، چندین دهه توسط ارتش اداره شد. بسیاری از نخبگان و کهنه کاران نظامی پاکستان از دیرباز اعمال تعادل میان قدرت‌های بزرگ را ترجیح داده‌اند، اما عمران خان این تناسب را بهم زده و علاوه بر نزدیک‌تر شدن به چین و روسیه، علناً به انتقاد از سیاست‌های آمریکا در منطقه پرداخته بود. هفته گذشته نیز عمران خان آمریکا را به توطئه برای برکناری خود از طریق برگزاری جلسه‌ای عدم اعتماد در مجلس این کشور متهم کرد. چند روز بعد فرمانده کل ارتش پاکستان گفت کشورش به دنبال گسترش روابط با چین و آمریکاست.